

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 2000/24

Karar Sayısı : 2004/82

Karar Günü : 17.6.2004

Resmi Gazete Tarih-Sayısı : 01.03.2005 - 25742

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN MAHKEMELER :

1- Sarıkamış Asliye Ceza Mahkemesi	(Esas: 2000/24)
2- Mersin 2. Sulh Ceza Mahkemesi	(Esas: 2000/4)
3- Ankara Trafik İşlerine Bakmaya Yetkili
Ceza Mahkemesi	6. Sulh (Esas: 2000/7)
4- Şanlıurfa 1. Asliye Ceza Mahkemesi	(Esas: 2000/9)
5- Kalkandere Asliye Ceza Mahkemesi	(Esas: 2000/11)
6- Kara Kuvvetleri Komutanlığı 3 ncü Ordu
Komutanlığı Askeri Mahkemesi	(Esas: 2000/29)
7- Emirdağ Asliye Ceza Mahkemesi	(Esas: 2000/31)
8- Kütahya 1. Sulh Ceza Mahkemesi	(Esas: 2000/32)
9- Kara Kuvvetleri Komutanlığı 5 nci Kolordu
Komutanlığı Askeri Mahkemesi, Çorlu	(Esas: 2000/41)
10- Vezirköprü Asliye Ceza Mahkemesi	(Esas: 2000/46)
11- Kulu Sulh Ceza Mahkemesi	(Esas: 2000/84)
12- Sarıgöl Sulh Ceza Mahkemesi	(Esas: 2001/384)
13- Sivas 2. Sulh Ceza Mahkemesi	(Esas: 2002/37)

İTİRAZLARIN KONUSU : 28.7.1999 günlü, 4421 sayılı Türk Ceza Kanunu ile Cezaların İnfazı Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un;

A- 5. maddesiyle değiştirilen 765 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun Ek 2. maddesinin,

B- 6. maddesiyle 765 sayılı Yasa'nın Ek 4. ve Ek 5. maddelerinde yapılan değişikliğin,

C- 7. maddesiyle 765 sayılı Yasa'ya eklenen Ek 6. maddenin,

D- 8. maddesiyle 647 sayılı Cezaların İnfazı Hakkında Kanun'un 5. maddesinin dördüncü fıkrasına eklenen cümleler ile altıncı ve dokuzuncu fıkralarında yapılan değişikliğin,

Anayasa'nın Başlangıç'ı ile 2., 6., 7., 8., 10., 11., 12., 13., 38., 87., 91. ve 138. maddelerine aykırılığı savıyla iptali istemidir.

I- OLAY

Bakmakta oldukları davalarda, 4421 sayılı Yasa'nın kimi kurallarının Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varan ya da tarafların Anayasa'ya aykırılık savlarını ciddi bulan Mahkemeler iptalleri için başvurmuşlardır.

III- YASA METİNLERİ

A- 4421 sayılı Yasa'nın İptali İstenilen Kuralları Şöyledir:

MADDE 5. – Türk Ceza Kanununun Ek 2 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Ek Madde 2. – a) Ek 1 inci madde kapsamına giren,

b) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihe kadar yürürlüğe giren,

c) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten sonra kabul edilen,

Kanunlardaki para cezaları, her takvim yılı başından geçerli olmak üzere o yıl için 4.1.1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesi hükümleri uyarınca tespit ve ilan edilen yeniden değerlendirme oranında artırılarak uygulanır.

MADDE 6. – Türk Ceza Kanununun Ek 4 üncü ve Ek 5 inci maddelerinde yer alan “Ek 2 nci maddeye göre bulunacak birim sayısı” ibaresi “Ek 2 nci maddeye göre uygulanan yeniden değerlendirme oranıyla” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 7. – Türk Ceza Kanununa aşağıdaki Ek 6 ncı madde eklenmiştir.

EK MADDE 6. – Cezaların İnfazı Hakkında Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (1) numaralı bendi ile 5 inci maddesinin altı ve dokuzuncu fıkralarındaki miktarlar için de Ek 2 nci madde hükmü uygulanır.

MADDE 8. – Cezaların İnfazı Hakkında Kanunun 5 inci maddesinin dördüncü fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiş ve bu maddenin altı ve dokuzuncu fıkralarında yer alan “onbin lira” ibaresi “üçmilyon lira” olarak değiştirilmiştir.

Para cezası, Türk Ceza Kanununun 19 uncu maddesinin alt sınırında gösterilen miktarın, Türk Ceza Kanununun Ek 2 nci maddesine göre uygulanan yeniden değerlendirme oranı ile çarpılması sonucu elde edilen miktarı geçmediği takdirde bu cezanın taksitle ödenmesine hükmedilemez. Ancak, hükümlünün isteği üzerine para cezasının taksitle ödenmesine ilişkin bu maddenin sekizinci fıkrası hükmü saklıdır.

B- Dayanılan Anayasa Kuralları

İtiraz konusu kuralların Anayasa'nın Başlangıç'ı ile 2., 6., 7., 8., 10., 11., 12., 13., 38., 87., 91. ve 138. maddelerine aykırılığı ileri sürülmüştür.

IV- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi gereğince, birleştirilen dosyalarla ilgili değişik tarihlerde yapılan ilk incelemeler sonunda, dosyalarda eksiklik bulunmadığından işlerin esaslarının incelenmesine karar verilmiştir.

V- ESASIN İNCELENMESİ

Birleştirme kararına konu başvuru kararları ve ekleri, işin esasına ilişkin raporlar, itiraz konusu Yasa kuralları, dayanan Anayasa kuralları, bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

A- Birleştirme Kararı

28.7.1999 günlü, 4421 sayılı Türk Ceza Kanunu ile Cezaların İnfazı Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un kimi kurallarının iptali istemiyle yapılan itiraz başvurularına ilişkin davaların 2000/4, 2000/7, 2000/9, 2000/11, 2000/29, 2000/31, 2000/32, 2000/41, 2000/46, 2000/84, 2001/384, 2002/37 Esas sayılı davaların aralarındaki hukuki irtibat nedeniyle 2000/24 Esas sayılı dava ile BİRLEŞTİRİLMESİNE, esaslarının kapatılmasına, incelemenin 2000/24 Esas sayılı dava dosyası üzerinden yürütülmesine, OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

B- Davada Uygulanacak Kural Sorunu

Anayasa'nın 152. ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 28. maddesine göre, mahkemeler, bakmakta oldukları davalarda uygulayacakları kanun ya da kanun hükmünde kararname kurallarını Anayasa'ya aykırı görürler veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık savının ciddî olduğu kanısına varırlarsa, o hükmün iptali için Anayasa Mahkemesi'ne başvurmaya yetkilidirler. Ancak, bu kurallar uyarınca bir mahkemenin Anayasa Mahkemesi'ne başvurabilmesi için elinde yöntemince açılmış ve mahkemenin görevine giren bir davanın bulunması ve iptali istenen kuralın da o davada uygulanacak olması gerekmektedir. Uygulanacak yasa kuralları, davanın değişik evrelerinde ortaya çıkan sorunların çözümünde veya davayı sonuçlandırmada olumlu ya da olumsuz yönde etki yapacak nitelikteki kurallardır.

Başvuran Mahkemelerin iptalini istedikleri;

28.7.1999 günlü, 4421 sayılı Türk Ceza Kanunu ile Cezaların İnfazı Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 8. maddesiyle, 647 sayılı Cezaların İnfazı Hakkında Kanun'un 5. maddesinin dördüncü fıkrasına eklenen cümlelerden, “*Ancak, hükümlünün isteği üzerine para cezasının taksitle ödenmesine ilişkin bu maddenin sekizinci fıkrası hükmü saklıdır.*” biçimindeki cümle ile altıncı ve dokuzuncu fıkralarında yapılan değişikliğin, infaz aşamasında uygulanacak hükümler olması nedeniyle itiraz başvurusunda bulunan mahkemelerin bakmakta oldukları davalarda uygulanma olanağı bulunmadığından, bunlara ilişkin başvuruların mahkemelerin yetkisizliği nedeniyle REDDİNE, oybirliğiyle karar verilmiştir.

C- İtiraz Konusu Kuralların Anlam ve Kapsamı

1- 4421 Sayılı Yasa'nın 5. Maddesiyle Değiştirilen 1.3.1926 Günlü, 765 Sayılı Türk Ceza Kanunu'nun Ek 2. Maddesi

Bu madde ile para cezalarının ileriye dönük olarak “yeniden değerlendirme” oranında artırılması öngörülmektedir.

Maddenin gerekçesinde bu değişikliğin nedeni şöyle açıklanmaktadır:

“Madde ile halen uygulanmakta olan para cezalarında katsayı esasına göre artış yerine; enflasyona paralel olacak ve para cezalarının makul bir düzeyde artışını sağlayacak Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 nci maddesi hükümleri uyarınca tespit ve ilan edilen yeniden değerlendirme oranının temel alınacağı hükmü getirilmektedir.”

Türk Ceza Kanunu'nun Ek. 1. maddesi kapsamına giren ve sözü edilen maddenin değişik (a) ve (b) bentlerinde yazılı şekilde misil artırmasına tabi tutulan para cezaları, bu düzenleme uyarınca artırıma tabi tutulacaktır. Buna göre, sözü edilen para cezaları, her takvim yılı başından geçerli olmak üzere o yıl için 4.1.1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesi hükümleri uyarınca tespit ve ilan edilen yeniden değerlendirme oranında artırılarak uygulanacaktır.

2- 4421 Sayılı Yasa'nın 6. Maddesiyle Değiştirilen 1.3.1926 Günlü, 765 Sayılı Türk Caza Kanunu'nun Ek 4. Ve Ek 5. Maddeleri

Madde, Türk Ceza Kanunu'nun Ek 4. ve Ek 5. maddelerinde yer alan “*Ek 2 nci maddeye göre bulunacak birim sayısı*yla” ibaresini, “*Ek 2. maddeye göre uygulanan yeniden değerlendirme oranıyla*” şeklinde değiştirmektedir.

Yasa maddelerinde alt ve üst sınırları belirtilmeyen para cezalarından ağır para cezalarının alt ve üst sınırlarını Türk Ceza Kanunu'nun 19. maddesi, hafif para cezalarının alt ve üst sınırlarını ise, Türk Ceza Kanunu'nun 24. maddesi belirlemektedir.

Buna göre, Ek 4. madde ile para cezasının alt sınırının, Ek 5. madde ile de üst sınırının yasa maddesinde gösterilmemiş olması halinde hükmedilecek ağır ve hafif para cezalarının, bu Kanun'un 19.ve 24. maddelerindeki alt ve üst sınırları gösteren miktarların her yıl tesbit edilen yeniden değerlendirme oranıyla çarpımı sonucu elde edilecek miktarlardan az olamayacağı öngörülmektedir.

3- 4421 Sayılı Yasa'nın 7. Maddesiyle 1.3.1926 Günlü, 765 Sayılı Türk Ceza Kanunu'na Eklenen Ek 6. Maddesi

Ek 6. madde ile 647 sayılı Cezaların İnfazı Hakkında Kanun'un “*Kısa süreli Hürriyeti Bağlayıcı Cezalar Yerine Uygulanabilecek Ceza ve Tedbirler*” başlıklı 4. maddesinin, birinci fıkrasının (1) nolu bendinde yer alan miktarlar için de Türk Ceza Kanunu'nun Ek 2. madde hükmünün uygulanacağı öngörülmektedir. Böylece, kabahat ve cürümlerden kısa süreli hürriyeti bağlayıcı cezaya mahkumiyet halinde, bu mahkumiyetin bir günün karşılığı olan para cezasının miktarı, her yıl tesbit edilen yeniden değerlendirme oranına göre artırılabilecektir.

647 sayılı Yasa'nın “*Para cezalarının tarifi, tesbiti ve yerine getirilmesi*” başlıklı 5. maddesinin altıncı (7.1.2003 günlü, 4786 sayılı Kanun uyarınca yedinci) ve dokuzuncu

(7.1.2003 günlü, 4786 sayılı Kanun uyarınca onuncu) fıkralarındaki miktarlar da her yıl yeniden değerlendirme oranına göre artırılacaktır.

Altıncı (yedinci) fıkra, para cezalarının süresinde ödenmemesi halinde bir gününün kaç liradan hürriyeti bağlayıcı cezaya çevrileceği, dokuzuncu (onuncu) fıkra ise, para cezasını süresinde ödemediği için para cezası hapse çevrilenlerin, cezaevinde iken kalan para cezasını ödemek istemeleri halinde, cezaevinde kalınan sürenin para cezası olarak karşılığının saptanması düzenlenmektedir.

4- 4421 Sayılı Yasa'nın 8. Maddesiyle 13.7.1965 Günlü, 647 Sayılı Cezaların İnfazı Hakkında Kanun'un 5. Maddesinin Dördüncü Fıkrasına Eklenen İlk Cümle

Madde ile dördüncü fıkraya eklenen ilk cümlede;

Tayin edilen sonuç para cezasının, Türk Ceza Kanunu'nun 19. maddesinin alt sınırında gösterilen miktarın yeniden değerlendirme oranının uygulanması suretiyle elde edilen miktarı geçmemesi halinde, sözü edilen para cezasının hakim tarafından taksitle ödenmesine hükmedilemeyeceği, öngörülmüştür.

D- Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

Başvuru kararlarında, 4421 sayılı Yasa'nın itiraz konusu kurallarında yer alan yeniden değerlendirme oranının tatbik edilmesi halinde, hukuka uygun ve adaletli sonuç elde edilemeyeceği, aynı cezaya mahkum olanların infaz sırasında farklı ceza çekmelerine neden olunacağı, idari makamların her yıl çıkaracağı tebliğ esas alınarak ceza belirlemenin yasama yetkisinin devri anlamına geleceği, cezanın, yasama organı tarafından ve kanunla konulacağına ilişkin kuralın ihlal edileceği, bu şekilde tesbit edilen cezada kanunilik unsurunun bulunmadığı, gerekçesiyle sözü konusu kuralların, Anayasa'nın Başlangıç'ı ile 2., 6., 7., 8., 10., 12., 13., 38., 87., 91. ve 138. maddelerine aykırı olduğu belirtilerek iptalleri istenilmiştir.

İtiraz konusu kuralların, Türk Ceza Kanunu ve diğer kanunlarda yer alan para cezaları ile 647 sayılı Cezaların İnfazı Hakkında Kanun'un kısa süreli özgürlüğü bağlayıcı cezaların para cezasına çevrilmesine ilişkin 4. ve para cezalarının tarifi, tesbiti ve yerine getirilmesine ilişkin 5. maddelerinde yer alan para cezası miktarlarını, ekonomik verilere uygun, yıla göre değişen ve her yıl tespit ve ilan edilen yeniden değerlendirme oranına göre, yeni bir yasa çıkarmadan, ileriye yönelik olarak tespit etmek ve uygulanmasını sağlamak için getirildiği, bununla, para cezası içeren yasa hükümlerinin değişen enflasyon oranlarına göre yaptırım gücünün korunmasının, dolayısıyla da arzu edilen kamu yararının sürekliliğinin sağlanmasının amaçlandığı, paranın, sık sık değer değişikliğine uğramasının sonucu olarak, suç ile ceza arasında kurulan hassas dengenin bozulmasının, genel kurala aykırı kurallar konulması zorunluluğunu ortaya çıkardığı anlaşılmaktadır.

Hukuk devleti, insan haklarına dayanan, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, eylem ve işlemleri hukuka uygun olan, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, hukuk güvenliğini gerçekleştiren, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukuku tüm devlet organlarına egemen kılan, yargı denetimine açık, yasaların üstünde Anayasa'nın ve yasakoyucunun da bozamayacağı temel hukuk ilkeleri bulunduğu bilincinde olan devlettir.

Hukuk devleti ilkesine uygun olmak koşulu ile kamu yararını sağlamak için ceza belirlemede değişik ölçütleri seçmek yasakoyucunun takdirindedir. Yasakoyucunun, anayasal sınırları aşmadan takdir yetkisini kullanarak düzenlediği itiraz konusu kuralların, yukarıda açıklanan hukuk devleti ilkesine aykırı bir yanı bulunmamaktadır.

Anayasa'nın 7. maddesinde “*Yasama yetkisi Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisinindir. Bu yetki devredilemez*” denilmektedir. Artırılacak olan para cezalarının, daha önce kanunla düzenlenmiş olması, yeniden değerlendirme oranının niteliğinin ve uygulanış biçiminin de Yasama Organı tarafından sınırları çizilerek kanunla belirlenmesi nedeniyle yasama yetkisinin yürütmeye devrinden söz edilmesi mümkün değildir.

Suç ve cezaların kanuniliği ilkesi, Anayasa'nın 38. maddesinde yer almıştır. Yasakoyucu, ceza alanında yasama yetkisini kullanırken Anayasa'nın ve ceza hukukunun temel ilkelerine bağlı kalmak koşuluyla, toplumda belli eylemlerin suç sayılıp sayılmaması, suç sayılanların hangi tür ve ölçüdeki ceza yaptırımıyla karşılaşmaları gerektiği, nelerin ağırlaştırıcı ya da hafifletici öge olarak kabul edileceği konularında takdir yetkisine sahiptir.

İtiraz konusu kurallar, daha önce yasalarda var olan para cezalarının ve bunların alt ve üst sınırları ile bir günün karşılığı olan para cezası miktarının, Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından bilimsel verilere dayalı olarak saptanıp, Vergi Usul Kanunu'nun 298. maddesi gereğince, her yıl Aralık ayında Maliye Bakanlığı'nca Resmî Gazete ile ilân edilen yeniden değerlendirme oranında artırılacağına ilişkindir. Bu husus, keyfî ve takdirî uygulamalara yol açmayacak biçimde çerçevesi yasakoyucu tarafından çizilerek kanunla düzenlenmiştir. Kaldı ki yeniden değerlendirme oranına göre yapılan artırma, Yasama Organı tarafından kanunla düzenlenmiş olan para cezaları üzerinden yapılmakta ve suç işlendiği zaman o suç için öngörülen ceza, suç gününden önce belirgin hale gelmektedir. İtiraz konusu kuralların kanunilik ilkesine ve Anayasa'nın 38. maddesine aykırı bir yönü bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle istemin reddi gerekir.

İtiraz Konusu Kuralların, Anayasa'nın Başlangıç'ı ile 6., 8., 10., 11., 12., 13., 87., 91. ve 138. maddeleri ile ilgisi görülmemiştir.

VI- SONUÇ

28.7.1999 günlü, 4421 sayılı “Türk Ceza Kanunu ile Cezaların İnfazı Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun”un;

A- 5. maddesiyle değiştirilen 1.3.1926 günlü, 765 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun Ek 2. maddesinin,

B- 6. maddesiyle 765 sayılı Yasa'nın Ek 4. ve Ek 5. maddelerinde yapılan değişikliğin,

C- 7. maddesiyle 765 sayılı Yasa'ya eklenen Ek 6. maddenin,

D- 8. maddesiyle 13.7.1965 günlü, 647 sayılı Cezaların İnfazı Hakkında Kanun'un 5. maddesinin dördüncü fıkrasına eklenen cümlelerden “Para cezası, Türk Ceza Kanununun 19 uncu maddesinin alt sınırında gösterilen miktarın, Türk Ceza Kanununun Ek 2 nci maddesine

Esas Sayısı : 2000/24
Karar Sayısı : 2004/82

göre uygulanan yeniden değerlendirme oranı ile çarpılması sonucu elde edilen miktarı geçmediği takdirde bu cezanın taksitle ödenmesine hükmedilemez.” biçimindeki cümlelerin “yeniden değerlendirme oranı” yönünden,

Anayasa'ya aykırı olmadığına ve itirazın REDDİNE, Fazıl SAĞLAM ile A. Necmi ÖZLER'in karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA, 17.6.2004 gününde karar verildi.

Başkan	Başkanvekili	Üye
Mustafa BUMİN	Haşim KILIÇ	Sacit ADALI

Üye	Üye	Üye
Fulya KANTARCIOĞLU	Ertuğrul ERSOY	Tülay TUĞCU

Üye	Üye	Üye
Ahmet AKYALÇIN	Mehmet ERTEN	Cafer ŞAT

Üye	Üye
Fazıl SAĞLAM	A. Necmi ÖZLER

KARŞI OY YAZISI

Suç ve cezada kanunilik, ceza hukukunun evrensel ilkelerindendir. Bu ilke, Anayasa'nın 38. maddesinin ilk üç fıkrasında;

“Kimse, işlendiği zaman yürürlükte bulunan kanunun suç saymadığı bir fiilden dolayı cezalandırılmaz; kimseye suçu işlediği zaman kanunda o suç için konulmuş olan cezadan daha ağır bir ceza verilemez.

Suç ve ceza zaman aşımı ile ceza mahkumiyetinin sonuçları konusunda da yukarıdaki fıkra uygulanır.

Ceza ve ceza yerine geçen güvenlik tedbirleri ancak kanunla konulur.”, Türk Ceza Kanunu'nun 1. maddesinin birinci fıkrasında da “Kanunun sarıh olarak suç saymadığı bir fiil için kimseye ceza verilemez. Kanunda yazılı cezalardan başka bir ceza ile de kimse cezalandırılmaz.” denilerek somutlaştırılmıştır.

Anayasa'nın 7. maddesinde “Yasama yetkisi Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisindedir. Bu yetki devredilemez.” hükmüne yer verilmiştir.

Para cezalarının etkinliğinin ve işlerliğinin sağlanması amacıyla belirli zamanlarda çıkarılan misil kanunlarının, son yıllardaki aşırı enflasyon nedeniyle beklenen sonucu sağlayamaması üzerine bu sorunun giderilmesi amacıyla para cezalarının belirlenmesinde 7.12.1988 günlü, 3506 sayılı Kanun'la bütçe kanunları ile saptanan “memur maaş katsayısı” sistemi esas alınmış, daha sonra bu sistem sonucu para cezalarının yüksek meblağlara ulaştığı belirtilerek para cezalarındaki artışın enflasyona paralel olarak makul bir düzeyde gerçekleşmesini sağlayacağı gerekçesiyle 28.7.1999 günlü, 4421 sayılı Kanun'la para cezalarının hesaplanmasında 4.1.1961 günlü, 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun mükerrer 298. maddesinde düzenlenmiş olan “yeniden değerlendirme oranı” ölçütü getirilmiştir. Bu oranın belirlenmesi ve ilanı anılan maddede belirtilen idari birimlere aittir.

İtiraz konusu kurallarda yer alan “yeniden değerlendirme oranı” , nispi nitelikteki vergi ve resim cezaları, nispi para cezaları ve tazminat kabilinden olup mütezayit nispete tabi bulunan para cezaları hariç olmak üzere kanunlarda yazılı bütün para cezalarının hesaplanmasıyla ilgili bir kural olduğundan bu para cezaları, her yıl yeniden değerlendirme oranında artırılmış olacaktır. Dolayısıyla bu yolla para cezaları her yıl idari bir işlemle değiştirilmiş ve doğrudan belirlenmiş olmaktadır.

Oysa, Anayasa'nın 38. maddesi uyarınca böyle bir yaptırım ancak kanunla konulabilir. Zira, kanunilik ilkesinin en önemli sonucu belirliliktir. Dolayısıyla sadece suçun tanımı değil, suça öngörülen cezanın da net ve açık olarak kanunla belirlenmesi gerekir. Bu nedenle ceza hukukunda kanunilik ilkesi diğer hukuk alanlarından, örneğin vergi hukukundan daha kesin ve farklı olduğundan, ceza konusunda bir kanunun, yürütme organı tarafından belirlenen ve vergi usulü için öngörülen bir yöntemle yollama yapması, yaptırımın kanunla düzenlenmesi koşulunu karşılamamaktadır. Kanun, yaptırımı ya kendisi düzenlemeli veya bir başka kanunla belirlenmiş ölçütü esas almalıdır. Nitekim, Anayasa'nın 73. maddesinin son fıkrasında vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülükler konusunda Bakanlar Kurulu'na belli esaslar çerçevesinde yetki verilebileceğinin öngörülmesine karşın 38. maddesinde cezalar için yasa koyucuya böyle bir olanağın tanınmaması ceza hukukunda kanunilik ilkesinin bu özelliğini açıkça ortaya koymaktadır. 4421 sayılı Kanun'la getirilen “yeniden değerlendirme oranı” ölçütü ile, idare yasama organı yerine geçirilmiştir. Nitekim TBMM Adalet Alt Komisyonu'nda kabul edilen “Türk Ceza Kanunu Tasarısı'nın 52. maddesinin gerekçesinde, para cezalarının belirlenmesinde “memur maaş katsayısı” veya “yeniden değerlendirme oranı” gibi ölçütlerin ceza hukuku ilkeleriyle bağdaşmadığı açık olarak vurgulanmıştır.

Bu nedenlerle, itiraz konusu kurallar, Anayasa'nın suç ve cezalara ilişkin esasları düzenleyen 38. maddesi ile yasama yetkisinin devredilemeyeceğini öngören 7. maddesine aykırı olduğundan iptalleri gerekir. Aksi yöndeki çoğunluk görüşüne katılmıyoruz.

Esas Sayısı : 2000/24
Karar Sayısı : 2004/82

Üye

Fazıl SAĞLAM

Üye

A.Necmi ÖZLER